

Prædiken til Langfredag

Joh. 19,17-37

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

Så tog de Jesus med sig; han bar selv korset og gik ud til det sted, som kaldes Hovedskalsted, og som på hebraisk hedder Golgata, hvor de korsfæstede ham, og sammen med ham to andre, én på hver side, med Jesus i midten. Pilatus havde lavet en indskrift og sat den på korset. Den lød: »Jesus fra Nazaret, jødernes konge.« Den indskrift læste mange af jøderne, for stedet, hvor Jesus blev korsfæstet, lå nær ved byen, og den var skrevet på hebraisk, latin og græsk. Jødernes ypperstepræster sagde nu til Pilatus: »Skriv ikke: »Jødernes konge«, men: »Han sagde: Jeg er jødernes konge.« Pilatus svarede: »Hvad jeg skrev, det skrev jeg.« Da soldaterne havde korsfæstet Jesus, tog de hans klæder og delte dem i fire dele, én del til hver soldat. Også kjortlen tog de; men den var uden sammensyninger, ét vævet stykke fra overst til nederst; derfor sagde de til hinanden: »Lad os ikke rive den i stykker, men trække lod om, hvem der skal have den.« For sådan skulle det skriftord gå i opfyldelse: De delte mine klæder mellem sig, de kastede lod om min klædning. Det gjorde soldaterne altså. Men ved Jesu kors stod hans mor, hans mors søster, Maria, Klopas' hustru, og Maria Magdalene. Da Jesus så sin mor og ved siden af hende den discipel, han elskede, sagde han til sin mor: »Kvinde, dér er din søn.« Derpå sagde han til disciplen: »Dér er din mor.« Fra den time tog disciplen hende hjem til sig. Derefter, da Jesus vidste, at alt nu var fuldbragt, og for at Skriften skulle opfyldes, sagde han: »Jeg tørster.« Der stod et kar fyldt med eddike. De satte så en svamp fyldt med eddike på en isopstængel og stak den op til hans mund. Da Jesus havde fået eddiken, sagde han: »Det er fuldbragt.« Og han bøjede hove-

det og opgav ånden. Det var forberedelsesdag, og for at legemerne ikke skulle blive hængende på korset sabbatten over – for det var en stor sabbatsdag – bad jøderne Pilatus om, at de korsfæstedes ben måtte blive knust og de døde taget ned. Så kom soldaterne og knuste benene på den første og på den anden, som var korsfæstet sammen med Jesus. Da de kom til Jesus og så, at han allerede var død, knuste de ikke hans ben, men en af soldaterne stak ham i siden med et spyd, og der kom straks blod og vand ud. Den, der har set det, har vidnet om det, for at også I skal tro – og hans vidnesbyrd er sandt, og han ved, at han taler sandt. Dette skete, for at det skriftord skulle gå i opfyldelse: »Ingen af hans knogler må blive knust.« Og atter et andet skriftord siger: »De skal se hen til ham, de har gennemboret.«

Johannesevangeliet 19,17-37

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 872, 127. årgang
April 2026
ISSN 0901-2214

Prædiken-stykker til meditation, skiftevis mellem salmer, læsning, musikstykker.

Han måtte selv bære korset ud til det sted, der kaldes Kraniepladsen; på hebraisk hedder det Golgata. Her korsfæstede de ham sammen med to andre, én på hver side, med ham selv i midten. (Joh 19,17-18)

Folket står langs murene gennem gaderne. De hører trommen. De ser den segnefærdige mand slæbe sig afsted. Hans tøj er rødt, gennemvædet af blodet fra de piskeslag, han har fået under forhøret, hvor også hans dødsdom blev udtalt. Pilatus gav ordren. Nu er han på vej mod sit endeligt. Han er træt, tømmeren fra Nazaret. Soldaterne går efter ham, råber, sparker. Han skal gå, selv om kroppen allerede nu er udmattet. Træt af blodtabet. Træt af at slæbe på den tunge bjælke. Træt af hånen, af menneskers ondskab.

Massakren udspiller sig langsomt. Slæbende. Hver ting sker til sin tid. De første tegn. De sidste dage. Det hele flimrer for hans indre: Måltidet. Dommen. Skriget. Sukket. Mørket. Flængen i verden. Man får lyst til at skrive det med bogstaver, der er grimmere, tungere, tager længere tid at læse. Et navn, man stikker sig på, mens man læser. Et ord, man næsten ikke kan få over læberne: Golgata. G-O-L-G-A-T-A!
Er det grimt nok? Kraniepladsen. Hovedskalstedet. Fordi gribbene piller kødet af de døde. Fordi forbryderne hænger der til spot, spe og advarsel.

Gurgle ordet ud med blodet. Derude på bakken er lidelsen. Både for de døende og de seende. Her vil de sømme min Jesus op. Her massakrerer de Gud.

Her er Kristus i sin vorden – ikke som barn i Betlehem, men som Frelser på korset.

Den dag himlen var halv, og jorden rystede. Her giver det ikke mening at ønske held og lykke. Held og lykke – med hvad?

Som salmisten skrev:

De spærrer gabet op imod mig, som en løve, der sønderflår og brøler. Jeg er som vand, der hældes ud, alle mine knogler falder fra hinanden. Mit hjerte er som voks, det smelter i mig. Min gane er tør som et potteskår, min tunge klæber til min gane, du lægger mig i dødens støv. (Sl 22,14-16)

Ordene bliver kød på Golgata. Salme 22 bliver ikke blot bedt – den bliver levet.

”Men alle, der kendte ham, stod på afstand og så på det, og også de kvinder, der havde fulgt ham fra Galilæa.” (Luk 23,49)

Under korset, for foden af døden, står menneskene. De ser sårbare og små ud. Forvirrede. Elskende. Sårede.

De gaber, fordi de er så trætte. Gaber – og kan ikke få samlet kæberne igen. Som om munden vrides ud af hængslet. De kan ikke længere synge, ikke engang græde. Mundene bliver tørre som en ørken.

De har set bødlerne stå med hatte med skygger på, så de ikke fik blod i øjnene, da de rejste korset. Blodet fra sårene, da de gennemborede hænder og fødder. Man kunne tælle knoglerne.

De har set ham, der blev gennemboret. De har set naglerne.

Nej – de har hørt dem. Hørt jernet gå gennem kødet og knoglerne i Guds kød.

Kvinderne fra Galilæa ser alt og bliver stående. Frosset af frygt. Som et lam, der skal klippes. Som en kvinde, der tvinges med vold.

Måske hvisker én en salmelinje: ”Gennem blodet må vi stige / ind i vore morgendage.” Men de fleste husker ingenting. De er stivnede af rædsel.

”Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?” (Matt 27,46)

De hører hans fortvivlede råb og ser ham vride sig i smerte. Livet ebber ud. Hjælpeløse kan de alle stå og se, at det sker. Der er intet tilbage. Alt forsvinder.

Ingen tro. Ingen kærlighed. Intet svar.

Mørke skyer samler sig og gør dagen sort som skumringen. Selv Gud synes tavs som graven. Intet lys er tændt.

Væggene i kirken strækker sig uendeligt opad. En sortblå, støvet overflade. Man kan næsten mærke farven og tænke, at man forsvinder, hvis man læner sig ind mod bænkenes gavl.

Vi er som partikler, der svæver, men der er for langt mellem molekylerne. Alt er tomt. De høje ruder er mørke. Tårne, hvælvinger, vægge – en tom skal af mørke.

Der er ingen stole. Stengulvet er køligt og mørkt som isen på en sø om natten. Vi ser os omkring i mørket. Prøver at hive lys nok ud af ingenting til at se.

Vi leder efter noget. Vi ved ikke engang hvad. Noget, som ikke er undergang.

På gulvet ligger der et par dynger af ingenting. Hulter til bulter. Liv, der ikke kan samles. Vi kan ikke finde ud af, hvad vi skal. Hvor vi skal lede. Hvordan noget skal lægges på plads.

Alligevel er der en mærkelig fornemmelse: Vi står lige før en ny verden.

Vi kan ikke sige hvorfor, men sådan er det: Lige før en verden, hvor hjertet skal slå på en anden måde.

Men lige nu er det langfredag, hvor intet er muligt. Her er ingenting. I dynger. En ve og en pause. Og endnu en ve, der ikke vil ende.

Neglene på alle mennesker bliver matte, mælkede. Ingen orker at råbe. Ingen tør tro. Tavshed.

Kun en irret rest af håb i denne fornemmelse: Hjerterne skal slå på en ny måde.

—

Tavse går vi hjem, Maria og jeg. Vi er mærkede af det, vi har set.

Alt er så uvirkeligt. Jeg følger Maria til døren. Uden et ord går hun ind i sit hus og lukker efter sig. Jeg går hjem. Jeg vil hvile på sofaen.

Mit hoved og min krop er træt ind til marven, men jeg kan ikke finde ro. Søvn vil ikke komme. Drømmene vil ikke bære mig.

I stedet ser jeg for mig livets pulsslæg: Børn, der løber på stranden om sommeren. Folk på skovtur, på arbejde og i skole.

Alt det, han døde for.
Alt det, hans blod skal række ud til.

Jeg så sedlen. Pilatus skrev den:
”Jesus fra Nazaret, jødernes konge.”

Men Jesus bar ingen krone af guld.
En tornekrone er ikke et smykke.
Det er smerte, hån og ydmygelse, han bærer.

Jeg kan ikke finde ro. Tankerne myldrer.
Offer blev han for verdens snyd og bedrag.

Det er ikke et fredagssmykke.

—

Vi har ikke set smykket endnu.
Men smykket er der.
Kristus bærer det.

Hvem kan se, at der i lidelsen ligger et frø, der kan spire?
At der skyder en spire fra rødderne i den plyndrede, oversvømmede skov?
Fra det druknede. Fra katastrofen.

Langfredag ser vi det ikke.
Men Gud gemmer sit liv netop dér, hvor alt synes tabt.

Det kan godt være, at der er lys at se *efter* smerten.
At der er dyb visdom at hente.

Men evangeliet siger mere:
Der er en *vej igennem*.

”Nåden er,” lyder det skjult i hans sidste suk.
Det er ikke et ord, han siger – det er det, han er.

Sådan hvisker havet,
det blå, der flyder fra øjnene på korset.

—

På bænken i kirken sidder et barn og kigger undrende op på korset. Hun ser Jesus, hans rifter, hældningen i hovedet, tornekronen.

”Hvorfor har han de torne på?” spørger barnet og vrider sig lidt på sædet.

En gammel mand kigger op.
”Det er hans fredagssmykker,” siger han.

Barnet ser forvirret ud.
”Smykker?”

”Ja,” siger den gamle,
”Jesus er adlet af lidelsen.
Ikke fordi lidelsen i sig selv er god,
men fordi han bar den for os.

Blodet fra ham får blodet i os til at løbe rundt.
Det pibler ud af sårene.
Det er livet, man kan se.”

Pigen rejser sig.
”Jeg vil trøste ham,” siger hun.
”Jeg vil tage ham ned. Jeg vil sætte plaster på.”

”Han vil gerne hænge der,” svarer den gamle stille.
”Ikke fordi han elsker smerten,
men fordi han elsker *dig*.

Han vil give sig selv.
Som et plaster på vores sår.
Som det særeste, smukkeste smykke.”

Det er langfredagssmykket:
At Gud lader sig nagle fast i vores mørke,
for at vi aldrig mere skal være forladt af ham.

At Kristi kors bliver båret som et tegn,
ikke på vores fromhed,
men på hans nåde.

At i massakren på Golgata
åbnes Guds hjerte for verden.

Amen.

Anders Ellebæk Hansen, Norddjurs Midt Pastorat.

Prædiken inspireret fra Louise Højlands
”Langfredagssmykket”.

Afholdt langfredag d. 29. marts 2024.

Salmevalg fra DDS

193 O hoved, højt forhånet

Efter evangelielæsningen: 439 O du Guds lam

Efter Jesu råb: 197 Min Gud, min Gud (evt. udvalgte vers)

Efter kirkerummet: 216 Der venter bag Langfredags nat

Efter hjemvejen: 201 Det hellige kors Vor Herre selv bar

Slut 192: Hil dig Frelser og Forsoner.

Redaktion

Benedicte Rostgaard Spies
Mail: benedictespies@gmail.com
Tlf.: 6126 1494

Søndagslæsning
Tilstræbes af udkomme hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk